

DN:o KRS/2/01.01.04.01/2025

Viranhaltijan irtisanominen, sivistysjohtaja Maarit Söderlund

Asian käsittely on aloitettu 25.11.2024

Kaupunginhallituksen päätös:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää irtisanoa Maarit Söderlundin sivistysjohtajan virkasuhteen ilman varoitusmenettelyä.

Pykälä tarkastettiin välittömästi.

Päätöksen perustelut:

Työnantaja ei ole velvollinen antamaan varoitusta, jos irtisanomisen perusteena on niin vakava virkasuhteeseen liittyvä rikkomus, että työnantajalta ei voida kohtuudella edellyttää virkasuhteen jatkamista. Tällaisessa tilanteessa viranhaltijan rikkomus on niin vakava, että hänen olisi ilman varoitustakin tullut ymmärtää menettelynsä moitittavuus, eikä varoituksen antaminen tällöin ole irtisanomisen edellytyksenä.

Työnantaja perustaa Maarit Söderlundin irtisanomisen kokonaisarvioon, jossa irtisanomisperusteet koskevat kykyä hoitaa sivistysjohtajan työtä, johtajuutta sekä puutteellista harkintaa liittyen kaupungin taloudellisten resurssien käyttöön, mistä on tehty rikosilmoitus 13.1.2025, minkä vuoksi ei katsota olevan mahdollista jatkaa hänen virkasuhdettaan sivistysjohtajana.

Hallintosäännön 63 § Palvelussuhteen päättyminen

Sivistysjohtajan on palkannut kaupunginvaltuusto. Irtisanomispäätöksen tekee palvelussuhteeseen ottava viranomainen.

Viittaus kaupungin strategiaan:

Henkilöstö on kaupungin tärkein resurssi. Toiminnan tavoitteet tunteva pätevä ja osaava henkilöstö, joka kokee voivansa vaikuttaa työtilanteeseensa ja olevansa kollegojensa ja esimiestensä huomioima, tekee parempaa työtä ja myötävaikuttaa näin kaupungin kehittämiseen.

Vaikutusten arviointi:

Ehdotetaan, että sivistysjohtajan virkasuhde irtisanotaan. Koulutuksen palvelualueen työtä johtaa koulutuksen palvelualueen johtaja aikavälillä 1.1–31.12.2025.

Sivistysjohtajan virka julistetaan haettavaksi tänä aikana.

Päätösmenettely kaupunginhallituksessa 20.1.2024:

Asia on ratkaistu kokouksessa yksimielisesti kaupunginjohtajan ehdotuksen mukaisesti.

Kaupunginhallitus noteerasi, että liitteistä puuttuu kaupungin muistamissäännöt. Ne lisätään asian liitteeksi kaupunginvaltuuston kokouksen esityslistalle.

Muutokset toimielimen kokoonpanossa:

Niklas Granö ja Agneta Wedenberg poistuivat kokouksesta klo 20.08.

Asia:

Asian käsittely ja julkisuus

Asian käsittelyn aikana työnantaja on kysynyt Kuntaliitolta, mitkä osat asian käsittelyssä ovat julkisia. Kuntaliiton johtava juristi Ida Sulin on antanut seuraavan vastauksen:

Ensinnäkin viranomaisen näissä tapauksissa laatimat asiakirjat ovat sisäisiä asiakirjoja, kunnes asiasta on tehty lopullinen päätös. Tämä tarkoittaa, että kyseisen henkilön kuulemisen tai muuten asian valmistelun yhteydessä laadittuja asiakirjoja ei tarvitse luovuttaa ennen kuin hallitus tai valtuusto on tehnyt lopullisen päätöksen asiasta. Vasta kun lopullinen päätös on tehty, asiakirjoista tulee julkisia tai salassa pidettäviä.

Varoituksesta on tehty lopullinen päätös, koska varoitus on jo annettu. Varoitusta koskevat asiakirjat ovat siis jo nyt julkisia. Viranhaltijalle annettava varoitus on lähtökohtaisesti julkinen mukaan lukien henkilötiedot. Jos se sisältää salassa pidettäviä tietoja (esimerkiksi yksityiselämään tai terveydentilaan liittyviä tietoja), asiakirja on niiltä osin salassa pidettävä. Voitte siis hyvin mainita varoituksen valmistelutekstissä.

Toiseksi teidän täytyy päättää, miltä osin asiakirjat, eli kutsu kuulemistilaisuuteen, saadut vastineet ja kaikki muut asiakirjat, ovat salassa pidettäviä. On tärkeää, että tiedätte tämän, kun asiasta tehdään lopullinen päätös, jotta voitte luovuttaa julkiset asiakirjat ja julkiset osat niistä asiakirjoista, jotka sisältävät yksittäisiä salassa pidettäviä tietoja. Henkilön irtisanominen tai varoituksen antaminen ei ole salassa pidettävää tietoa. Henkilötiedot eivät ole salassa pidettäviä tietoja. Salassapitoperusteet määritellään julkisuuslain 24 §:ssa, eikä laissa ole mitään mainintaa "arkaluontoisista tiedoista". Tieto on joko julkinen tai salassa pidettävä. Teidän asiassanne salassapito voi perustua terveystietoihin ja tietoihin henkilön kokonaistaloudellisesta tilanteesta tai hänen yksityiselämänsä liittyviin tietoihin.

Kolmanneksi teidän täytyy luonnollisesti miettiä, miten aiotte käsitellä asian, jos se tulee valtuuston käsiteltäväksi. Valtuuston kokous on avoin ja julkinen, ja jos on olemassa riski, että joku siellä ottaa esille salassa pidettäviä tietoja (esimerkiksi viranhaltijan terveydentilaan liittyviä tietoja), niin kokous täytyy sulkea ennen tällaista keskustelua. Se tarkoittaa, että kokous suljetaan siten, että ulkopuoliset osallistujat odottavat kokoussalin ulkopuolella ja live-lähetys tai videointi keskeytetään.

Edellä mainittuun viitaten ehdotetaan, että valtuusto harkitsee suljettua keskustelua asiassa. Muilta osin valtuuston kokous voi olla julkinen.

Tausta

Yhteistyö kaupunginjohtajan ja sivistysjohtajan välillä on ollut kireää vuonna 2024. Myös yhteistyö sivistysjohtajan ja koulutuslautakuntien välillä on ollut haastavaa. Yhteistyöhaasteet ovat tulleet kaupunginhallituksen tietoon, ja se on järjestänyt useita epävirallisia keskusteluja asiasta vuoden aikana.

Tämän perusteella kaupunginhallituksen henkilöstöjaosto teki aloitteen johtajuuden kehittämishankkeesta aloittaen keskusjohtoryhmästä. Asiasta on keskusteltu kaupunginhallituksen henkilöstöjaoston kokouksissa 22.4.2024 (§ 8) ja 10.6.2024 (§ 15). Kaupunginvaltuusto hyväksyi 9.9.2024 (§ 45) lisämäärärahan johtajuuden kehittämistä varten. Kehittämistyö aloitettiin vuoden 2024 lopulla ja se jatkuu vuonna 2025.

Sivistysjohtajan mielestä työnantaja asettaa hänelle kohtuuttomia vaatimuksia ja hän kokee, ettei hänen tilannettaan ymmärretä eikä häntä kuunnella tässä tilanteessa. Kaupunginjohtaja kokee, että hän on tarjonnut apua, josta sivistysjohtaja on kieltäytynyt viitaten hallintosäännön määräyksiin tehtävistä ja vastuusta. Kaupunginjohtaja ja sivistysjohtaja ovat tavanneet kuukausittain kevättalven ja kevään aikana seuratakseen työtä ja tarkastellakseen sivistysjohtajan työtaakkaa. Nämä tapaamiset olivat epävirallisia eikä niistä siten ole pöytäkirjaa.

Työnantaja on myös käyttänyt apuna työterveyshuoltoa selvittääkseen sivistysjohtajan työtaakkaa ja helpottaakseen sitä. Työterveyshuollon selvitysten johtopäätös käy ilmi liitteestä. Muistio työterveyshuollon kanssa käydystä keskustelusta ei ole julkinen.

Kaupunginjohtaja antoi sivistysjohtajalle varoituksen 15.10.2024. Varoituksen perusteluna oli se, että kaupunginjohtaja katsoi, että Söderlund on yrittänyt rajoittaa luottamushenkilöiden ja työntekijöiden sananvapautta. Sosiaalisessa mediassa syntyi keskustelu vuoden 2025 mahdollisista säästötoimenpiteistä, koska Härkmeri skola -koulun sulkeminen oli noussut esiin säästövaihtoehtona sivistysjohtajan koulutuslautakunnille laatimassa valmistelutekstissä. Kun luottamushenkilöt ja työntekijät kyseenalaistivat tämän ehdotuksen tarkoituksenmukaisuuden, Söderlund pyysi keskusteluun osallistuneita poistamaan kommenttinsa sillä perusteella, ettei se ollut hänen ehdotuksensa. Kaupunginjohtaja katsoi, että Söderlund yritti rajoittaa heidän sananvapauttaan, minkä seurauksena Söderlundille annettiin varoitus.

Tilanne liittyen erilaisiin käsityksiin työtehtävistä eskaloitui siten, että sivistysjohtaja teki lokakuussa 2024 kaupunginjohtajasta työsuojeluilmoituksen kiusaamisesta. Asian selvittivät kaupunginhallituksen ensimmäinen varapuheenjohtaja, työsuojelupäällikkö ja KristinaMedin työterveyshuollon työpaikkapsykologi. Selvityksestä kävi ilmi, ettei kyse ole ollut kiusaamisesta, mutta että on esiintynyt epäasiallista käytöstä. Selvityksessä kaupunginjohtajaa kehoitetaan kiinnittämään enemmän huomiota siihen, miten hän muotoilee asiansa sekä äänensävyyn. Selvitys on annettu tiedoksi Söderlundille, Segervallille ja kaupunginhallituksen jäsenille (kaupunginhallituksen kokous 29.11.2024, § 165).

Marraskuussa 2024 kaupunginhallituksen jäsenet, lukuun ottamatta kaupunginhallituksen puheenjohtajaa, joka oli esteellinen käsittelemään asiaa, kutsuttiin epävirallisiin keskusteluihin Maarit Söderlundista ja koulutoimiston tilanteesta. Keskustelutilaisuuksissa kaupunginhallitus on keskustellut erilaisista mahdollisista toimenpiteistä ongelmien ratkaisemiseksi. Kaupunginhallitus on näissä keskusteluissa tuonut esiin, että luottamus Söderlundia kohtaan on menetetty.

Söderlundille oli myönnetty luvallinen poissaolo töistä marraskuun lopusta vuoden loppuun saakka. Torstaina 21.11.2024 kaupunginjohtaja, talousjohtaja ja hallintosihteeri kävivät koulutoimistossa koordinoidakseen siellä tehtävää työtä Söderlundin poissaolon ajan. Käynnin aikana kävi ilmi, että koulutoimiston tilanne ei ole ollut hyvä viimeisen vuoden aikana, ja että siellä on esiintynyt huonoa johtajuutta.

Maanantaina 25.11.2024 talousjohtaja sai koulutoimiston työntekijöiltä kansion, johon he olivat koonneet vuosien varrelta olevia laskuja, joita he ovat pitäneet kyseenalaisina ja jotka he sen vuoksi ovat säästäneet. Laskuista käy ilmi, että Söderlund on käyttänyt kaupungin varoja varomattomasti ja toiminut kaupungin yhteisten ohjeiden ja periaatteiden vastaisesti.

Keskiviikkona 11.12.2024 lähetettiin kutsu kuulemistilaisuuteen koskien Maarit Söderlundin virkasuhteen irtisanomista ilman varoitusmenettelyä. Kutsun sisältö oli jaettu kolmeen isompaan kokonaisuuteen: kyky hoitaa sivistysjohtajan työtä, johtajuus sekä puutteellinen harkinta liittyen kaupungin taloudellisten resurssien käyttöön ja etätyöpäivien väärinkäyttö. Kutsun lähettämisen jälkeen kävi ilmi, että etätyöpäivien väärinkäyttö oli väärinkäsitys.

Perjantaina 13.12.2024 työsuojelu (työsuojelupäällikkö Agneta Wedenberg ja työsuojeluvaltuutettu Sari Länsivuori-Laine) kävivät koulutoimistossa. Käynnin syy liittyi koulutoimiston tilanteeseen koskien johtajuutta ja psykososiaalisia tekijöitä, jotka voivat vaikuttaa työkykyyn ja/tai työviihtyvyyteen. Käynnin taustalla oli se, että työsuojelu oli saanut tietoonsa, että koulutoimiston työntekijöihin saattaa kohdistua psykososiaalista kuormitusta, joka saattaa vaarantaa heidän työkykynsä. Ilmi käyneet asiat on kirjattu vierailusta laadittuun muistioon. Muistio ei ole julkinen, koska se sisältää yksityiselämään tai terveydentilaan liittyviä tietoja.

Torstaina 19.12.2024 raatihuoneella pidettiin kuulemistilaisuus, johon osallistuivat kaupunginlakimies Niklas Granö, hallintosihteeri Anna-Kajsa Blomqvist-Liljeblad, kaupunginhallituksen ensimmäinen varapuheenjohtaja Petri Pihlajaniemi, kaupunginhallituksen edustaja suomenkielisessä koulutuslautakunnassa Anja Heinänen ja Maarit Söderlund sekä hänen asianajajansa Teppo Laine. Kuulemistilaisuus äänitettiin ja siitä kirjoitettiin muistio. Maarit Söderlund on antanut vastineensa kuulemistilaisuudesta kirjoitettuun muistioon. Muistio on tämän asian liitteenä, mutta se ei ole julkinen, koska se sisältää yksityiselämään tai terveydentilaan liittyviä tietoja.

Raskauttavin asia on kaupungin taloudellisten resurssien käyttö: Kuulemistilaisuudessa 19.12.2024 työnantaja pystyi osoittamaan neljä virheellistä matkalaskua, jotka on löydetty vuodelta 2024. Sivistysjohtaja on tehnyt matkalaskut työnantajalle kokouksista, joihin hän ei ole osallistunut, tai kokouksista, joihin hän on osallistunut Teamsin kautta. Työnantaja on saanut tutustua pöytäkirjoihin, joista on selvinnyt, ettei sivistysjohtaja ole ollut paikalla. 7.–10.1.2025 työnantaja löysi vielä kolme virheellistä matkalaskua: yhden vuodelta 2024 ja kaksi vuodelta 2023. Tämä tarkoittaa, että työnantaja on maksanut kilometrikorvausta tekemättömistä matkoista, mikä pitkällä tähtäimellä on petos ja/tai kavallus. Matkat käyvät ilmi liitteestä.

Sivistysjohtaja on 3.1.2025 antanut vastineensa 19.12.2024 kuulemistilaisuudessa laadittuun muistioon. Vastine on liitteenä.

Työnantaja lähetti täydennetyn kirjallisen kuulemisen 10.1.2025, jossa sivistysjohtajaa pyydettiin antamaan selitys kolmeen virheelliseen matkalaskuun, jotka oli löydetty 7.–10.1.2025. Sivistysjohtaja on antanut vastineensa 15.1.2025. Vastine on liitteenä.

Työnantaja katsoo, ettei ole uskottavaa, että sivistysjohtaja olisi vahingossa tehnyt seitsemän virheellistä matkalaskua kahden vuoden aikana. Kaupungin sisäisten ohjeiden mukaan matkalaskut tulee toimittaa työnantajalle viimeistään kahden kuukauden kuluessa matkasta.

Kaupunki on vuodesta 2009 lähtien soveltanut nykyisiä muistamissääntöjä, joiden mukaan kaupunki muistaa työntekijöitään vain 50- ja 60-vuotissyntymäpäivien sekä eläköitymisten yhteydessä (kaupunginhallituksen henkilöstöjaoston päätös 26.10.2009, § 19). Muistutus näistä säännöistä lähetetään kaikille johtajille joka vuoden lopussa. Säännöistä käy ilmi, miten suuria summia henkilöstön muistamiseen saa käyttää. Koulutuksen palvelualueen johtoryhmä on käsitellyt tätä asiaa kokouksissaan 14.11.2023 ja 28.11.2023, ja voidaan täten tehdä johtopäätös, että Söderlundin pitäisi olla tietoinen näistä säännöistä. Siitä huolimatta Söderlund on toistuvasti, kevät- ja syyslukukauden päätteeksi ostanut kaikenlaista kaupungin varoilla itselleen ja osalle henkilöstöään sekä Karijoen kunnan työntekijöille. Huolimatta siitä, että kaupungin organisaatio on jaettu neljään eri palvelualueeseen, joilla on kullakin oma johtaja, kaupunki on kuitenkin yksi ja sama työnantaja, ja kaupungin täytyy kohdella kaikkia työntekijöitään yhdenvertaisesti. Lisäksi kaupungin toimintaa rahoitetaan julkisin varoin, minkä vuoksi kaikkia menoja ja ostoja tulee harkita tarkoin. Sivistysjohtaja ei ole kieltänyt sitä, ettei olisi ostanut lahjoja itselleen ja henkilöstölleen sekä Karijoen kunnan työntekijöille. Kuulemisen aikana kävi ilmi, että myös muut koulutuksen palvelualueen esihenkilöt ovat ostaneet muistamislahjoja kevät- ja syyslukukauden päättyessä, minkä työnantaja on selvittänyt. Asia on tarkistettu myös muiden palvelualueiden osalta. Selvityksistä on käynyt ilmi, että tällaista käytäntöä on sovellettu vain koulutuksen palvelualueella, ja uudet rutiinit tullaan ottamaan käyttöön. Söderlundin ostamat lahjat ovat kuitenkin olleet arvokkaampia ja hän on tehnyt lahjaostoja useammin.

Kuulemisen aikana ei tullut esiin uutta tietoa, joka olisi saanut työnantajan muuttamaan mielipidettään Söderlundin kohdistuvista syytöksistä ja kritiikistä. Kuulemisen jälkeen kaupunginjohtaja teki viranhaltijapäätöksen 19.12.2024 Maarit Söderlundin väliaikaisesta virantoimituksesta pidättämisestä. Kunta- ja hyvinvointityönantajien Kunnallisen esimiehen virkasuhdeoppaan kohdassa 6.1.2.2 todetaan seuraavaa:

Ennen kuin päätös virantoimituksesta pidättämisestä tehdään, on viranhaltijalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Virantoimituksesta pidättämistä koskeva päätös voidaan panna heti täytäntöön. Väliaikaisen virantoimituksesta pidättämisen osalta kuuleminen voidaan tapauskohtaisesti suorittaa suullisesti tai se voi jäädä myös kokonaan suorittamatta.”

Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta, § 48:

Muiden viranhaltijoiden virantoimituksesta pidättämisestä voi väliaikaisesti päättää kunnanjohtaja, hyvinvointialuejohtaja tai muu hallintosäännössä määrätty johtava viranhaltija.

Työnantaja korostaa, että yllä selostettu on virkasuhteen kannalta olennaisten velvoitteiden vakava rikkomus ja laiminlyönti ja muodostaa viranhaltijasta johtuvan asiallisen ja painavan irtisanomisperusteen ilman varoitusmenettelyä. Työnantaja on kokonaisarviointin perusteella katsonut, ettei Söderlundilla ole edellytyksiä jatkaa sivistysjohtajan virassaan.

Luettelo sovelletuista lainkohdista:

Suomen perustuslaki (731/1999) 10 luku 118 §

Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta (304/2003) 35 §, 36 §, 40 §, 43 §

Hallintolaki (434/2003) 2 luku 6 §

Sovellettu kaupungin sisäisiä sääntöjä:

Kristiinankaupungin muistamissäännöt, henkilöstöjaoston päätös 26.10.2009, § 19

Kristiinankaupungin henkilöstöjaoston päätös 13.09.2022, § 30

.....

Valmistelija:

Anna-Kajsa Blomqvist-Liljeblad, hallintosihteeri (anna-kajsa.blomqvist-liljeblad@krs.fi)

Niklas Granö, kaupunginlakimies (niklas.grano@krs.fi)

Maarit Mäkelä, talousjohtaja (maarit.makela@krs.fi)

Mila Segervall, kaupunginjohtaja (mila.segervall@krs.fi)

Esittelijä:

Mila Segervall, kaupunginjohtaja (mila.segervall@krs.fi)

Asiaa koskevat asiakirjat:

- a) Kutsu kuulemiseen 19.12.2024 sekä kirjallinen kuuleminen 10.1.2025
- b) Luettelo laskuista ja matkalaskuista
- c) Työnantajan selvennys kuulemiskutsussa mainituista moitteista 19.12.2024
- d) Muistio kuulemisesta 19.12.2024
- e) Maarit Söderlundin vastine kuulemisesta 19.12.2024 laadittuun muistioon, jätetty 3.1.2025
- f) Maarit Söderlundin vastine kirjalliseen kuulemiseen 15.01.2025
- g) Muistio työsuojelun kokouksesta koulutoimiston henkilöstön kanssa 13.12.2024 (ei julkinen, laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta, 6 luku 24 §)
- h) Maarit Söderlundin vastine työsuojelun käynnistä koulutoimistossa laaditun muistion johdosta 13.12.2024 (ei julkinen, laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta, 6 luku 24 §)
- i) Työterveydenhuollon muisto sekä Söderlundin kommentit muistion johdosta (ei julkinen, laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta, 6 luku 24 §)
- j) Kaupunginjohtajan viranhaltijapäätös 19.12.2024 Maarit Söderlundin väliaikaisesta virantoimituksesta pidättämisestä.